

En modig stifinner

Freuds skepsis mot å ta imot eldre mennesker til behandling er i dag utfordret av effekt-studier, som tvert om inviterer til økt satsing, sier Kjersti Wogn-Henriksen

TEKST

Nina Strand

PUBLISERT 1. august 2019

EMNER

eldrepsykologi

Demens

[Kjersti Wogn-Henriksen] fikk en bekreftelse på at sine antakelser om at mennesker med demens også kan vise ressurser og menneskelig styrke.

«»

– **Jeg så at bakenfor manglene** fantes fortsatt en vilje, en intensjon om å være den man er og sette sine spor, innenfor de rammer sykdomsstadiet muliggjør. Mange bevarer lenge sentrale sider av seg sjøl og sin personlighet, og en vilje til å søke mening. Jeg ønsker ikke å romantisere denne sykdommen. Demens innebærer svekkede orienteringsevner, redusert hukommelse, språk og læringsevne, og vi skal ha respekt for dette handikaket. Men vi skal ikke tillegge demensrammede større svikt enn det er grunnlag for!

«Vi skal ikke tillegge demensrammede større svikt enn det er grunnlag for!»

(...)

– **På avdelinger for** pasienter med demens har det også lett for å bli mye pjatt og dulling. Dette er selvsagt godt ment, og pasientene skal ha muligheter for adspredelse og påfyll. Men vi må finne en balanse: Mennesker med demens er fortsatt aktører i sitt eget liv, og mange ønsker å finne ut av hvorfor de glemmer og tar feil, hvorfor de må være på institusjon osv. Vi skal ikke drepe folk med sannhet, men behandle dem som seriøse mennesker. Jeg tror det å forstille seg og late som en er intakt for så å gå inn på kammerset og bryte sammen, er verre enn å kjenne på og dele smerten med andre, sier Wogn-Henriksen.

(...)

Karakteristisk for Wogn-Henriksens brede orientering er at hun ser sin egen virksomhet i historisk og samfunnsmessig lys. – Den demografiske utviklingen er slik at levealderen har steget sterkt. Vi har vunnet oss tretti års lenger gjennomsnittlig levetid bare i vårt århundre. Den forlengede alderdommen er historisk og kulturelt et nytt fenomen. Siden pensjonsalderen samtidig har gått ned, har vi fått en lang periode i våre liv der vi verken er yrkesaktive eller er begrenset av omsorgsoppgaver for barn. Dette er en kjempeutfordring, for disse årene bør fylles med mening. Vi har ikke fått tilpasset roller, oppgaver og tilbud til denne økende gruppen av eldre. De ressurssterke kan nyte denne perioden, men vi finner en økende gruppe av skjøre og svake eldre som ikke opplever samme glede (...).

På bakgrunn av denne utviklingen etterlyser Kjersti Wogn-Henriksen også et faglig engasjement: i psykologisk teori, klinikk og praksis. – I mye større grad må også faget vårt ta konsekvensene av og se utfordringene i denne demografisk nye situasjonen. Kunnskaper om alderdommen som livsfase må inn i grunnutdanningen. Barndommen som livsepoke vil alltid stå sentral i psykologien som premissleverandør for senere livsfaser. Men medisinske og sosiale nyvinninger tvinger oss til å utvikle faget. Freuds skepsis mot å ta imot eldre mennesker til behandling er i dag utfordret av effekt-studier, som tvert om inviterer til økt satsing. (...)

Kjersti Wogn-Henriksen diskuterer disse pasientenes situasjon og rettigheter ut i fra generelle normer og verdier i helsesektoren. Hun snakker om pasientperspektiv, om retten til å bli informert, om behovet for å bli sett og føle seg akseptert, om støtte til å mestre kriser. Avslutningsvis spør jeg henne om hun har planer om å gi ut en håndbok for pleiepersonale og pårørende. Karakteristisk nok flytter hun igjen perspektivet over på brukerne (.). – Jo, jeg har faktisk lekt med tanken på å skrive en bok for mennesker med aldersdemens, en bok som på en enkel måte kunne fortelle hva som skjer, og gi råd, trøst og hjelp til mestring. Boken kunne de bruke sammen med en pleier eller en pårørende.

Fra Nina Strands intervju «En modig stifinner» med Kjersti Wogn-Henriksen i oktober 1999. (Intervjuet ble gjort i forbindelse med at Wogn-Henriksen mottok Bjørn Christiansens minnepris for artikkelen «Går det an å kommunisere med mennesker med aldersdemens»).

Dette var Nina Strands første intervju i Psykologtidsskriftet, og utdraget er også ment som en takk fra redaksjonen og leserne for hennes innsats for Psykologtidsskriftet gjennom 20 år. Som tidsskriftets første journalist: Også en modig stifinner!

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 56, nummer 8, 2019, side

TEKST

Nina Strand, journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening

